

Cynghorau Cymuned yng Nghymru

Trwy e-bost

Cyfeirnod: Hysbysiad Archwilio 2024

Dyddiad cyhoeddi:

Annwyl Syr/Madam

1 Cwr y Ddinas / 1 Capital Quarter

Caerdydd / Cardiff

CF10 4BZ

Ffôn / Ffôn: 029 2032 0500

Fax / Ffacs: 029 2032 0600

Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660

info@audit.wales / post@archwilio.cymru

www.audit.wales / www.archwilo.cymru

Archwilio Cyfrifon 2024

Mae'r llythyr hwn yn cynnwys gwybodaeth bwysig ar gyfer yr archwiliad allanol statudol. Mae'n cynnwys hysbysiad archwilio ac esboniad o'r hyn y mae'n rhaid i chi ei wneud nawr. Mae'n bwysig eich bod yn darllen y cynnwys yn ofalus er mwyn sicrhau eich bod yn darparu'r holl wybodaeth angenrheidiol i'ch archwilydd ar amser.

Os byddwch yn cysylltu â ni yn gofyn am wybodaeth sydd eisoes wedi'i darparu neu os bydd yn rhaid i ni ofyn am y wybodaeth hon eto yn ystod yr archwiliad, bydd y Cyngor yn gorfod talu ffioedd archwilio ychwanegol.

Ffurflen Flynyddol 2023-24

Rydym yn amgáu copi o'r Ffurflen Flynyddol 2023-24 i chi ei llenwi a'i dychwelyd atom.

Nodwch y newid yn fformat y Ffurflen Flynyddol ar gyfer eleni.

Rhaid i chi gwblhau, cymeradwyo ac anfon ffurflen 2023-24 atom, hyd yn oed os nad yw archwiliadau blynyddoedd blaenorol wedi'u cwblhau eto. Byddwn yn cau'r blynyddoedd cynharach ochr yn ochr ag archwiliad 2023-24.

Beth ddylech chi ei wneud nawr – Dyddiadau pwysig

Ffurflen flynyddol

- Paratoi ffurflen flynyddol a'i chyflwyno i'r archwilydd mewnol
- SAC i ardystio'r ffurflen flynyddol a'r Cyngor i gymeradwyo'r ffurflen flynyddol erbyn 30 Mehefin 2024 neu
- Cyhoeddi hysbysiad ar yr hysbysfwrdd a'r wefan yn egluro pam nad yw'r ffurflen flynyddol wedi'i chymeradwyo erbyn 30 Mehefin 2024

Hawliau Etholwyr

- Arddangos hysbysiad archwilio ar yr hysbysfwrdd ac ar y wefan erbyn 16 Mehefin 2024
- Gwneud trefniadau i'r cyhoedd archwilio cyfrifon rhwng 1 Gorffennaf 2024 a 26 Gorffennaf 2024
- Fel arall, gosodwch gyfnod arolygu o 20 diwrnod gwaith i'w gwblhau erbyn 11 Medi 2024

Archwilio

- Gwiriwch a ydych yn cael archwiliad 'Llawn' Sylfaenol neu Dair Blynedd - gweler "Cylch archwilio TCC fesul sir"
- **Archwiliadau sylfaenol** - anfon y ffurflen flynyddol a'r wybodaeth y gofynnwyd amdani erbyn **5 Gorffennaf 2024**
- **Archwiliadau llawn** - anfonwch y ffurflen flynyddol a'r wybodaeth y gofynnwyd amdani erbyn **7 Awst 2024**

Gellir dod o hyd i wybodaeth fel a ganlyn:

Cysylltu	Tudalen
1. Cwblhau a chymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol	6
2. Penodi dyddiad ar gyfer arfer hawliau etholwyr i ofyn cwestiynau a gwrthwynebu archwiliad	8
3. Hysbysiad o archwiliad	9
4. Cyflwyno gwybodaeth i'w harchwilio	13
5. Cyhoeddi cyfrifon archwiliedig	16

Amserlen archwilio

Cyfrifoldeb y Cyngor yw gwneud trefniadau ar gyfer paratoi a chymeradwyo cyfrifon yn amserol bob blwyddyn. Mae'r amserlen wedi'i nodi yn Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

Darparwyd y ffurflen flynyddol proforma mewn digon o amser i'ch galluogi i gwrdd â'r dyddiad cau ar 30 Mehefin a bennir gan y Rheoliadau. Nid oes angen i chi aros tan 30 Mehefin cyn paratoi a chymeradwyo'r ffurflen flynyddol. Mae hyn yn golygu, heblaw mewn amgylchiadau eithriadol, y dylech allu rhoi'r ffurflen flynyddol a gymeradwywyd i ni a'r wybodaeth ofynnol i'w harchwilio erbyn y dyddiadau a nodir yn y ddogfen hon. Mae cyflwyno cyfrifon yn hwyr yn achosi baich gweinyddol sylweddol ar y tîm archwilio ac felly, bydd cost unrhyw waith ychwanegol sydd ei angen yn cael ei drosglwyddo i'r Cyngor.

Oedi archwiliadau

Os bydd angen i chi ein hysbysu na fyddwch yn bodloni'r dyddiadau cau a nodir yma, dylid anfon pob gohebiaeth drwy e-bost at communitycouncilaudits@audit.wales. Peidiwch ag anfon unrhyw e-byst at aelodau unigol o staff yn Archwilio Cymru.

Gohebiaeth gydag Archwilio Cymru

Rydym yn codi cost delio â'r holl ohebiaeth i'r cynghorau unigol perthnasol.

Dylid anfon pob gohebiaeth at communitycouncilaudits@audit.wales. Peidiwch ag anfon unrhyw e-byst at aelodau unigol o staff yn Archwilio Cymru.

Peidiwch â ffonio nac anfon e-bost ataf yn bersonol gydag unrhyw ymholiadau ynghylch yr archwiliad. Nid oes angen i mi gopïo ar bob eitem o ohebiaeth sy'n gysylltiedig â'r archwiliad na rhoi gwybod i mi pryd y byddwch ar absenoldeb. Os bydd angen mwy o wybodaeth arnom, byddwn yn cysylltu â chi.

Peidiwch ag e-bostio na ffonio gyda chwestiynau ar y broses gyflwyno. Mae popeth sydd ei angen arnoch wedi'i gynnwys yn y ddogfen hon a/neu'r atodiadau i'r e-bost eglurhaol. Ni fyddwn yn ymdrin â cheisiadau am wybodaeth nac eglurhad o wybodaeth sydd eisoes wedi'i chynnwys yn y ddogfen hon na'r atodiadau eraill. Byddwn yn syml yn eich cyfeirio yn ôl at y dogfennau hyn. Os bydd angen mwy o wybodaeth arnom, byddwn yn cysylltu â chi.

Os oes angen cymorth penodol arnoch gyda'r cyfrifon, cysylltwch ag Un Llais Cymru.

Cyngor ar weithgareddau'r cyngor

Nid yw Archwilio Cymru yn rhoi cyngor ar unrhyw faterion sy'n ymwneud â gweithgareddau'r cyngor. Dylai pob cyngor gysylltu ag Un Llais Cymru i gael cyngor ar faterion a fydd yn arwain at wariant y cyngor neu gynhyrchu incwm.

Newidiadau mewn clercod

Os nad chi yw clercc y corff mwyach, rhowch wybod i ni ar unwaith. Gallwch ysgrifennu atom yn communitycouncilaudits@audit.wales.

Ffioedd archwilio

Codir ffioedd archwilio yn unol â [Chynllun Ffioedd Archwilio Cymru](#). Mae'r ffioedd a godir yn seiliedig ar amser a dreulir yn cynnal yr archwiliad. Mae hyn yn cynnwys treulio amser yn delio â galwadau ffôn a gohebiaeth sy'n gysylltiedig â'r archwiliad p'un a yw hyn yn cael ei gychwyn gan staff Archwilio Cymru neu'r cyngor ei hun.

Annibyniaeth

Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw wrthdaro buddiannau rhwng yr archwilydd a'r Cyngor, ei aelodau na'i staff. Byddwn yn eich hysbysu os byddwn yn dod yn ymwybodol o wrthdaro posibl. Dylech roi gwybod i ni os ydych yn ymwybodol o unrhyw wrthdaro buddiannau o'r fath.

Cwynion

Os oes gennych unrhyw gwynion cysylltwch â ni yn y cyfeiriad uchod. Fel arall, gallwch e-bostio complaints@audit.wales.

Mae rhagor o fanylion am ein trefniadau cwyno ar gael [yma](#).

Yn gywir

Deryck Evans

Deryck Evans

Rheolwr

O blaid ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru

Atodiad 1: Cwblhau a chymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol

Awgrymiadau ar gyfer cwblhau'r Ffurflen Flynyddol

Dylech gwblhau'r ffurflen flynyddol yn llawn cyn gynted â phosibl a sicrhau bod eich archwilydd mewnol wedi cwblhau ei waith cyn chymeradwyo'r ffurflen flynyddol. Bydd y [Canllaw i Ymarferwyr](#) (Llywodraethu ac Atebolrwydd i gynghorau lleol yng Nghymru) yn eich helpu i gwblhau'r ffurflen flynyddol.

Yna rhaid i'r SAC gadarnhau'r ffurflen flynyddol erbyn 30 Mehefin a rhaid i'r corff gymeradwyo'r ffurflen flynyddol hefyd erbyn 30 Mehefin. Ni all y Cyngor ddirprwyo'r gymeradwyaeth hon i bwyllgor.

30 Mehefin yw'r dyddiad diweddaraf y gallwch chi gymeradwyo'r ffurflen flynyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014. Dylech geisio cwblhau a chymeradwyo'r ffurflen flynyddol yn gynharach os gallwch chi.

Os na allwch gwblhau'r ffurflen flynyddol cyn y dyddiad hwn, mae darpariaeth yn y Rheoliadau ar gyfer hyn. Bydd angen i chi gyhoeddi'r hysbysiad priodol fel y nodir isod.

Bydd angen i chi hefyd sicrhau eich bod yn cydymffurfio â gofynion y Rheoliadau wrth hysbysebu'r archwiliad. Os na allwch gwblhau'r cyfnod arolygu 20 diwrnod cyn 11 Medi 2024, rhaid i chi gysylltu ag Archwilio Cymru i gytuno ar amserlen newydd.

Gwnewch yn siŵr bod y Ffurflen Flynyddol wedi'i chwblhau'n llawn h.y. cwblheir yr holl flychau a amlygir, mae enw'r Cyngor wedi'i ysgrifennu yn y blwch ar y Datganiad Cyfrifeg ac mae'r adran gymeradwyo wedi'i llofnodi a'i dyddio.

Gwiriwch **yr holl** rifydddeg Gwelwn fod tua 200 o ffurflenni flynyddol yn anghywir mewn rhifydddeg bob blwyddyn. Mewn rhai achosion, mae hyn oherwydd mân wahaniaethau talgrynnu. Fodd bynnag, mewn achosion eraill, mae'r cofnodion yn y cyfrifon yn syml anghywir. Gall hyn fod oherwydd gwallau teipos, trososod (ysgrifennu 39 yn lle 93 er enghraifft) neu drwy gofnodi'r rhif anghywir o'ch papurau gwaith. Byddwn yn cyhoeddi ein barn archwilio ar sail y cyfrifon a gyflwynir i'w harchwilio. Lle ceir anghysondebau materol, byddwn yn cyhoeddi barn archwilio gymwysedig. Sylwch y gall gymryd cryn dipyn o amser i ddatrys gwallau yn y cyfrifon.

Os ydych wedi ailddatgan y cyfrifon oherwydd camgymeriadau a nodwyd yn ystod archwiliad y llynedd, ysgrifennwch 'Restated' ar frig colofn y llynedd yn y Datganiad Cyfrifeg. Bydd angen i chi hefyd roi esboniad i ni o'r newidiadau.

Gwnewch yn siŵr nad ydych yn addasu derbynebaw a thaliadau ar gyfer sieciau nas cyflwynir ar 31 Mawrth. Mae'r taliadau hyn wedi'u cynnwys yn briodol yng nghyfrifon

2023-24. Dylai'r balans arian parod a banc a adroddir yn y Datganiad Cyfrifeg gydradd â'r balans llyfr arian parod.

Hysbysiadau proforma ar gyfer cyfrifon hwyr

Efallai y bydd cynghorau'n dymuno defnyddio'r hysbysiadau canlynol lle nad ydynt yn gallu cymeradwyo'r ffurflen flynyddol erbyn 30 Mehefin 2024 [Dylid diwygio neu ddileu testun mewn porffor fel y bo'n briodol](#).

Rhaid cyhoeddi hysbysiadau mewn lle amlwg yn y gymuned e.e. hysbysfwrdd ac ar wefan y cyngor.

Enghraifft o rybudd ar gyfer ardystio hwyr a chymeradwyo cyfrifon i'w cyhoeddi 30 Mehefin 2024

Ardystio a chymeradwyo cyfrifon blynyddol ar gyfer 2023-24

Mae rheoliad 15(1) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol i Swyddog Ariannol Cyfrifol [[enw'r Cyngor](#)] lofnodi a dyddio'r datganiad cyfrifon, ac ardystio ei fod [[yn cyflwyno derbynebaw a thaliadau \[enw'r Cyngor yn briodol\]](#) am y flwyddyn] neu [[mae'n cyflwyno sefyllfa ariannol \[enw'r Cyngor\]](#) ar ddiwedd y flwyddyn ac incwm a gwariant y Cyngor am y flwyddyn]. Mae'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i hyn gael ei gwblhau erbyn 30 Mehefin 2024.

Oherwydd [[mewnoshod esboniad byr](#)], nid yw'r Swyddog Ariannol Cyfrifol wedi llofnodi ac ardystio'r cyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024. Bydd y datganiad cyfrifon yn cael ei baratoi a bydd y Swyddog Ariannol Cyfrifol yn llofnodi ac yn ardystio datganiad y cyfrifon erbyn [[dyddiad mewnoshod os yn bosibl](#)].

NEU

[[Llofnododd ac ardystiodd y Swyddog Ariannol Cyfrifol y cyfrifon ar \[dyddiad\]](#)].

Mae Rheoliad 15(2) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor, yn dilyn yr ardystiad gan y Swyddog Ariannol Cyfrifol y cyfeirir ato uchod, gymeradwyo'r cyfrifon. Mae'r Rheoliadau yn mynnu bod hyn wedi'i gwblhau erbyn 30 Mehefin 2024.

[[Nid yw'r Cyngor wedi cymeradwyo'r cyfrifon eto oherwydd \[mewnoshod esboniad byr\]](#)].

Atodiad 2: Penodi dyddiad ar gyfer arfer hawliau etholwyr i ofyn cwestiynau a gwrthwynebu wrth archwilio

Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi penodi **dydd Iau 12 Medi 2024** fel y dyddiad y gall etholwyr arfer eu hawliau o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Er mwyn caniatáu digon o amser i etholwyr gysylltu â ni gydag unrhyw gwestiynau neu wrthwynebiadau, ni fyddwn yn gallu cyhoeddi ein barn archwilio tan ar ôl 12 Medi 2024. Rydym yn rhagweld cyhoeddi barn archwilio o 18 Medi ymlaen. Fodd bynnag, byddwn yn cwblhau ein gwaith archwilio cyn y dyddiad hwn os gallwn.

Rhaid i'r Cyngor gymeradwyo'r cyfrifon **cyn** dechrau'r cyfnod arolygu. Os na fydd hyn yn digwydd, byddwn yn cyhoeddi barn archwilio gymwysedig. Efallai y byddwn hefyd yn gofyn i'r Cyngor ailddechrau'r broses.

Os nad yw'r dyddiadau a ddarperir yn Atodiad 3 yn addas, gallwch wneud trefniadau eraill ar yr amod bod y cyfnod arolygu wedi'i gwblhau erbyn 11 Medi 2024. Ni **fyddwn** yn cyflwyno gohebiaeth ynghylch dyddiadau eraill. Cyfrifoldeb y Cyngor yw gwneud trefniadau priodol. Rydym wedi darparu dyddiadau i gynorthwyo cynghorau.

Os byddwch yn defnyddio dyddiadau eraill, mae'n RHAID i chi ddarparu tystiolaeth eich bod wedi hysbysebu'r archwiliad yn iawn ac wedi gwneud trefniadau priodol ar gyfer arfer hawliau etholwyr.

Atodiad 3: Hysbysiad o archwiliad

Rhwymedigaethau'r Cyngor

Mae adran 30 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn rhoi'r hawl i etholwyr archwilio cyfrifon y Cyngor cyn gofyn cwestiynau i'r cyfrifon neu'n gwrthwynebu'r cyfrifon i'r Archwilydd Cyffredinol.

Mae'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) yn nodi'n fanwl sut mae'r Cyngor am hwyluso'r gwaith o arfer yr hawliau hyn.

Mae hwn yn faes lle rydym yn derbyn llawer o gwynion am gynghorau cymuned a thref. Mae delio â'r cwynion hyn yn ychwanegu at gost yr archwiliad. Felly, rydym yn argymhell bod cynghorau'n dilyn yr amserlen a nodir isod.

Amserlen ar gyfer archwiliad cyhoeddus o gyfrifon

Mae hwn yn faes lle rydym yn derbyn llawer o gwynion am gynghorau cymuned a thref. Mae delio â'r cwynion hyn yn ychwanegu at gost yr archwiliad. Felly, rydym yn argymhell bod cynghorau'n dilyn yr amserlen a nodir isod:

- erbyn **16 Mehefin 2024**, cyhoeddi'r hysbysiad archwilio amgaeedig ar hysbysfwrdd yn yr ardal **AC** ar wefan y Cyngor am o leiaf 14 diwrnod calendr; a
- ar ôl y 14 diwrnod calendr y cyfeirir atynt uchod, gwneud trefniadau priodol i'r **cyhoedd archwilio** 'r cyfrifon a'r dogfennau ategol **am gyfanswm o 20 diwrnod gwaith hyd at 01 Gorffennaf i 26 Gorffennaf 2024**.

Gall cynghorau gyhoeddi'r hysbysiad archwilio cyn i'r ffurflen flynyddol gael ei chymeradwyo gan y Cyngor. Fodd bynnag, rhaid i'r ffurflen flynyddol **gael ei chymeradwyo cyn i** 'r cyfnod arolygu 20 Diwrnod ddechrau.

Mae'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfrifon fod ar gael i'w harchwilio ar rybudd rhesymol yn ystod y cyfnod arolygu. Os nad yw trefniadau'r cyngor yn eithrio unrhyw ddiwrnodau gwaith (dydd Llun i ddydd Gwener ac eithrio gwyliau banc), yna rhaid ymestyn y cyfnod arolygu yn briodol. Mae'r dyddiadau a nodir uchod yn caniatáu i gynghorau sy'n ddarostyngedig i'r dull archwilio newydd sicrhau bod eu cofnodion ar gael i'w harchwilio'n gyhoeddus cyn darparu'r un dogfennau i'w harchwilio.

Os ydych yn dymuno gwneud cais am ddyddiadau amgen ar gyfer yr hysbyseb a'r archwiliad, gallwch osod dyddiadau eraill ar gyfer y cyfnod arolygu cyn belled â bod y cyfnod arolygu 20 diwrnod wedi'i gwblhau erbyn 11 Medi 2024 fan bellaf. Fodd bynnag, eich cyfrifoldeb chi yw sicrhau bod y trefniadau a wnewch yn cydymffurfio â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014. **Ni fydd Archwilio Cymru yn** trafod dyddiadau amgen gyda chynghorau.

Tudalen 9 o 16 - Archwilio Cyfrifon 2024 - Cysylltwch â ni yn Gymraeg neu Saesneg / Cysylltwch â ni'n Gymraeg neu'n Saesneg.

Hysbysiad archwilio

Hysbysiad o benodi'r dyddiad ar gyfer arfer hawliau etholwyr

CYNGOR CYMUNED LLANFAIR YN NEUBWLL

Y flwyddyn ariannol sy'n dod i ben 31 Mawrth 2024

1. Dyddiad cyhoeddi 29 Mehefin 2024
2. Bob blwyddyn mae'r cyfrifon blynyddol yn cael eu harchwilio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru. Cyn y dyddiad hwn, caiff unrhyw berson â buddiant gyfle i archwilio a gwneud copïau o'r cyfrifon a'r holl lyfrau, gweithredoedd, contractau, biliau, talebau a derbynebau ac ati sy'n ymwneud â hwy am 20 diwrnod gwaith ar rybudd rhesymol. Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, bydd y dogfennau hyn ar gael ar rybudd rhesymol wrth wneud cais i:

Clerc Cyngor Cymuned Llanfair yn Neubwll

Bodawen, Pontrhydybont, Caergybi LL65 2PJ
clerk@llanfairynneubwll.org / 07795260139

rhwng oriau 10am a 4pm o ddydd Llun i ddydd Gwener

yn dechrau ar 15 Gorffennaf 2024

ac yn gorffen ar 9 Awst 2024

3. O 12 Medi 2024, hyd nes y bydd yr archwiliad wedi'i gwblhau, mae gan Etholwyr Llywodraeth Leol a'u cynrychiolwyr hefyd:
 - yr hawl i holi'r Archwilydd Cyffredinol am y cyfrifon.
 - yr hawl i fod yn bresennol gerbron yr Archwilydd Cyffredinol a gwneud gwrthwynebiadau i'r cyfrifon neu unrhyw eitem ynddynt. Yn gyntaf, rhaid rhoi rhybudd ysgrifenedig o wrthwynebiad i'r Archwilydd Cyffredinol. Rhaid rhoi copi o'r hysbysiad ysgrifenedig i'r cyngor hefyd.

Gellir cysylltu â'r Archwilydd Cyffredinol drwy: Archwiliadau Cyngor Cymunedol, Archwilio Cymru, 1 Prifddinas-Chwarter, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ neu drwy e-bost yn communitycouncilaudits@audit.cymru.

4. Mae'r archwiliad yn cael ei gynnal o dan ddarpariaethau Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Hawliau etholwyr o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004

Y sefyllfa sylfaenol

Yn ôl y gyfraith, mae gan unrhyw berson sydd â diddordeb yr hawl i archwilio cyfrifon y cyngor. Os oes gennych hawl ac wedi cofrestru i bleidleisio mewn etholiadau cyngor lleol, yna mae gennych chi (neu'ch cynrychiolydd) hefyd yr hawl i ofyn cwestiynau i'r Archwilydd Cyffredinol amdanynt neu herio eitem o gyfrif sydd wedi'i chynnwys ynddynt.

Yr hawl i archwilio'r cyfrifon

Pan fydd corff llywodraeth leol wedi cwblhau ei gyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol, rhaid iddo hysbysebu eu bod ar gael i bobl edrych arnynt. Ar ôl rhoi rhybudd rhesymol o'ch bwriadau, yna mae gennych 20 diwrnod gwaith i edrych trwy'r cyfrifon a'r dogfennau ategol. Byddwch yn gallu gwneud copïau o'r cyfrifon a'r rhan fwyaf o'r dogfennau perthnasol o'r corff. Mae'n debyg y bydd yn rhaid i chi dalu ffi copïo.

Yr hawl i ofyn cwestiynau i'r archwilydd am y cyfrifon

Dim ond cwestiynau am y cyfrifon y gallwch ofyn i'r Archwilydd Cyffredinol. Nid oes rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ateb cwestiynau am bolisiâu, cyllid, gweithdrefnau neu unrhyw beth arall nad yw'n gysylltiedig â'r cyfrifon. Rhaid i'ch cwestiwn fod am y cyfrifon sy'n destun archwiliad. Nid oes rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ddweud a yw'n credu bod rhywbeth y cyngor wedi'i wneud, neu eitem yn ei gyfrifon, yn gyfreithlon neu'n rhesymol.

Yr hawl i wrthwynebu'r cyfrifon

Os ydych chi'n credu bod y corff wedi gwario arian na ddylai ei gael, neu fod rhywun wedi achosi colled i'r corff yn fwriadol neu drwy ymddwyn yn anghyfrifol, gallwch wrthwynebu'r Archwilydd Cyffredinol drwy anfon 'hysbysiad o wrthwynebiad' ffurfiol, y mae' **n rhaid iddo fod yn ysgrifenedig** i'r cyfeiriad isod. Gallwch ofyn i'r Archwilydd Cyffredinol wneud cais i'r llysoedd am ddatganiad bod eitemau o'r fath yn anghyfreithlon. Rhaid i chi ddweud wrth yr Archwilydd Cyffredinol pam eich bod yn gwrthwynebu. Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ddod i benderfyniad ar eich gwrthwynebiad. Os nad ydych yn hapus gyda'r penderfyniad hwnnw, gallwch apelio i'r llysoedd. Rhaid i chi hefyd anfon copi o'ch hysbysiad at y cyngor ei hun.

Gallwch hefyd wrthwynebu os ydych yn credu bod rhywbeth yn y cyfrifon y dylai'r Archwilydd Cyffredinol ei drafod gyda'r cyngor neu ddweud wrth y cyhoedd amdano mewn 'adroddiad budd y cyhoedd'. Unwaith eto, rhaid i chi roi eich rhesymau

ysgrifenedig i'r Archwilydd Cyffredinol yn y cyfeiriad isod. Yn yr achos hwn, rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol benderfynu a ddylid cymryd unrhyw gamau gweithredu. Fel arfer, bydd yr Archwilydd Cyffredinol, ond nid oes rhaid iddo, roi rhesymau dros ei benderfyniad ac ni allwch apelio i'r llysoedd. Ni chewch ddefnyddio'r 'hawl i wrthwynebu' hwn i wneud cwyn bersonol neu hawliad yn erbyn y corff.

Os ydych yn dymuno gwneud cwyn neu hawliad personol, dylech fynd â'r cwynion hyn i'ch Canolfan Cyngor ar Bopeth leol, Canolfan y Gyfraith leol, neu eich cyfreithiwr. Efallai y byddwch hefyd yn gallu cwyno wrth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru os ydych yn credu bod Aelod o'r corff wedi torri'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau. Gellir cysylltu â'r Ombwdsmon yn: 1 Ffordd yr Hen Gae, Pencoed, Pen-y-bont ar Ogwr CF35 5LJ, (ffôn: 0300 790 0203).

Beth arall allwch chi ei wneud

Yn hytrach na gwrthwynebu, gallwch roi gwybodaeth i'r Archwilydd Cyffredinol sy'n berthnasol i'w cyfrifoldebau. Er enghraifft, gallwch ddweud wrth yr Archwilydd Cyffredinol os credwch fod rhywbeth o'i le ar y cyfrifon neu am wastraff ac aneffeithlonrwydd yn y ffordd y mae'r cyngor yn rhedeg ei wasanaethau. Nid oes rhaid i chi ddilyn unrhyw derfynau amser neu weithdrefnau penodol. Nid oes rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol roi adroddiad manwl i chi o ganlyniad ei archwiliad.

Gair olaf

Rhaid i gyrrff llywodraeth leol, ac felly trethdalwyr lleol, dalu costau delio â chwestiynau a gwrthwynebiadau. Pan fydd yr Archwilydd Cyffredinol yn penderfynu a ddylid mynd â'ch gwrthwynebiad ymhellach, mae un o gyfres o ffactorau y mae'n rhaid iddo eu hystyried yn cynnwys y costau a fydd yn gysylltiedig. Bydd ond yn parhau gyda'r gwrthwynebiad os yw er budd y cyhoedd i wneud hynny. Os byddwch yn apelio i'r llysoedd, efallai y bydd yn rhaid i chi dalu am y camau gweithredu eich hun.

Os hoffech gysylltu â'r Archwilydd Cyffredinol, ysgrifennwch at: Archwiliadau Cyngor Cymuned, Archwilio Cymru, 1 Chwarter Prifddinas, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ.

Atodiad 4: Cyflwyno gwybodaeth i'w harchwilio

Dyddiadau cyflwyno pecynnau archwilio

Math o archwiliad	Dyddiad cyflwyno (anfon at Archwilio Cymru erbyn)
Archwiliadau sylfaenol	05 Gorffennaf 2024
Archwiliadau 'llawn' tair blynedd	07 Awst 2024

Bydd cyflwyno'r wybodaeth y gofynnir amdani yn amserol yn ein helpu i reoli ein llwyth gwaith cyffredinol. Cyflwynwch eich dogfennau yn gynharach os gallwch wneud hynny.

Sail statudol ar gyfer y cais am wybodaeth

Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi nodi, er mwyn cynnal archwiliad o gyfrifon 2023-24, bod **yn rhaid i bob cyngor yng Nghymru ddarparu** r wybodaeth a nodir yn yr hysbysiad archwilio hwn. Wrth ofyn am yr wybodaeth hon, mae'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer ei hawliau mynediad at wybodaeth fel y nodir yn adran 52 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Os na ddarperir gwybodaeth yn y lle cyntaf, **codir** ffioedd archwilio ychwanegol i'r cyngor.

Archwiliad 'llawn' sylfaenol neu driphlygol

Mae **yn rhaid** i chi nodi a yw eich cyngor yn destun archwiliad 'llawn' sylfaenol neu dair blynedd eleni ai peidio. Cyfeiriwch at y ddogfen TCC_audit_cycle_by_county ynghlwm.

Rhestrir pob cyngor yn ôl y sir. Eich cyfrifoldeb chi yw nodi pa fath o archwiliad y mae eich cyngor yn ddarostyngedig iddo.

Gwybodaeth y mae'n rhaid ei chyflwyno ar gyfer pob archwiliadau

Cyfeiriwch at y ddogfen atodedig 'Gofynion Gwybodaeth Archwilio Sylfaenol 2024'. Rhaid i bob cyngor gyflwyno'r wybodaeth a bennir ar gyfer yr Archwiliad Sylfaenol.

Gwybodaeth y mae'n rhaid ei chyflwyno ar gyfer yr archwiliad llawn tair blynedd

Yn ogystal â 'r wybodaeth sy'n ofynnol ar gyfer yr archwiliad Sylfaenol, rhaid i bob cyngor sy'n destun archwiliad 'Llawn' ar gyfer 2023-24 **hefyd gyflwyno** 'r wybodaeth a nodir yn y ddogfen atodedig 'Gofynion Gwybodaeth Archwilio Llawn 2024'.

Mae angen y wybodaeth hon waeth beth yw maint y Cyngor neu'r symiau o arian a godir yn y praesept bob blwyddyn.

Sut i gyflwyno eich pecynnau archwilio i Archwilio Cymru

Peidiwch ag anfon eich dogfennau i unrhyw gyfeiriad heblaw'r un a nodir isod.

Drwy'r post neu drwy law

Os ydych chi'n postio'ch pecynnau archwilio, dim **ond i'n swyddfa yng Nghaerdydd y mae'n rhaid** i chi eu hanfon nhw. Mae'r cyfeiriad wedi'i restru isod. Peidiwch **â phostio na chyflwyno** dogfennau i'n swyddfeydd Penllergaer na Chyffordd Llandundno. Sicrhewch fod eich dogfennau wedi'u pacio'n ddiogel.

Ein cyfeiriad yw:

Archwiliadau gan y Cyngor Cymuned

Archwilio Cymru

1 Chwarter Cyfalaf

Tyndall Street

Caerdydd, CF10 4BZ

Nid yw parcio ar y safle ar gael. Mae ein derbyniad yn agos i siop goffi Kin+Ilk.

Peidiwch â mynychu naill ai swyddfa Penllergaer na Chyffordd Llandudno.

Trwy e-bost

Gallwch gyflwyno'r Ffurflen Flynyddol a'r papurau ategol drwy e-bost at communitycouncilaudits@audit.wales. Fodd bynnag, dylid defnyddio e-bost ar gyfer archwiliadau sylfaenol yn unig. Ar gyfer archwiliadau llawn tair blynedd mae angen i ni ddefnyddio dull trosglwyddo data mwy diogel (gweler isod).

Er mwyn ein helpu i adnabod cyngorau, dechreuwch linell pwnc yr e-bost gydag enw'r Cyngor a nodwch y cynnwys e.e. Ffurflen Flynyddol CC Aberflyarf 2023-24. Mae cynnwys eich enw cyngor yn bwysig gan ein bod yn delio â dros 730 o archwiliadau unigol. Mae defnyddio ein fformat yn sicrhau bod modd adnabod eich cyngor yn hawdd. Peidiwch â chynnwys 'Archwiliad', 'Ffurflen Flynyddol' neu debyg yn y llinell bwnc yn unig. Mae hyn yn ei gwneud hi'n anodd iawn chwilio am eich cyflwyniadau unigol.

PEIDIWCH â chyflwyno dogfennau i unrhyw gyfeiriad e-bost arall gan Archwilio Cymru oni bai y gofynnir i chi wneud hynny'n benodol.

Trwy drosglwyddo data diogel trwy Objective Connect

Rydym yn defnyddio Objective Connect i drosglwyddo data yn ddiogel. Mae Objective Connect yn caniatáu ichi drosglwyddo ffeiliau mawr (hyd at 10G) yn ddiogel ac yn gyfrinachol.

Os ydych yn dymuno trosglwyddo data yn ddiogel, cysylltwch â ni ar communitycouncilaudits@audit.wales.

Dylech gynnwys yn llinell pwnc eich e-bost 'Cais Cyswllt Gwrthrychol' ac yna enw eich cyngor. Mae defnyddio'r fformat templed hwn yn ein helpu i nodi bod angen sefydlu Objective Connect arnoch a pha gyngor y mae'n cyfeirio ato.

Peidiwch **ag** anfon ceisiadau i unrhyw gyfeiriad e-bost arall gan Archwilio Cymru. Ni fydd y rhain **yn** cael eu trin.

Ceisiadau gwybodaeth ychwanegol yn ystod yr archwiliad

Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd y wybodaeth a nodir uchod yn ddigonol i ni gwblhau ein harolygiad.

Fodd bynnag, wrth ymgymryd â'n gwaith archwilio, efallai y byddwn yn nodi esboniadau neu wybodaeth bellach sy'n ofynnol i'n galluogi i gwblhau'r archwiliad. Ni ellir nodi'r wybodaeth neu'r esboniadau hyn yn yr hysbysiad archwilio hwn na'r atodiadau cysylltiedig.

Mae hon yn rhan arferol o'r broses archwilio ac mae'n ddarostyngedig i'r un hawliau mynediad o dan adran 52 o Ddeddf 2004 â gwybodaeth a bennir yn yr hysbysiad archwilio.

Byddwn yn eich hysbysu o unrhyw esboniadau neu wybodaeth bellach sy'n ofynnol, yn ystod yr archwiliad.

Atodiad 5: Cyhoeddi cyfrifon archwiliedig

Rhaid i'r Cyngor gyhoeddi ei gyfrifon archwiliedig erbyn 30 Medi 2024. Rhaid cyhoeddi'r rhain ar wefan y Cyngor ochr yn ochr â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a barn ac adroddiad archwilio'r Archwilydd Cyffredinol - hyd yn oed os yw'r farn yn gymwys.

Byddwn yn ymdrechu i anfon eich ffurflenni blynyddol archwiliedig erbyn 30 Medi. Fodd bynnag, os nad ydych wedi clywed gennym erbyn 28 Medi, dylech gyhoeddi'r hysbysiad isod:

Enghraifft o rybudd i'w gyhoeddi lle nad yw'r archwiliad wedi'i gwblhau erbyn 30 Medi 2024

Cyhoeddi cyfrifon archwiliedig ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Mae Rheoliad 15(5) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'u diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol erbyn 30 Medi 2024, **gyhoeddi** ei ddatganiadau cyfrifeg ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 ynghyd ag unrhyw dystysgrif, barn, neu adroddiad a roddir, a roddwyd neu a wnaed gan yr Archwilydd Cyffredinol.

Mae'r datganiadau cyfrifyddu, ar ffurf ffurflen flynyddol, wedi eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor. [Nid yw'r Cyngor wedi cyflwyno'r cyfrifon i'r Archwilydd Cyffredinol i'w harchwilio eto.] [Fodd bynnag, nid yw'r Archwilydd Cyffredinol wedi cyhoeddi ei farn a'i adroddiad archwilio eto ac felly cyhoeddir y cyfrifon cyn i'r archwiliad ddod i ben.] Cyhoeddir y ffurflen flynyddol ynghyd ag adroddiad a barn yr Archwilydd Cyffredinol pan fydd yr archwiliad wedi'i gwblhau.